

Araştırma Raporu
Aralık 2025

FI- LİS- TİN

yeryüzü
çocukları
children of earth

Yazı Ekibi

Asude Özkan Özbek
Beyda Nur Kaya
Zeynep Elif Candemir
Sevdenaz Duman

Yayına Hazırlayan

Hatice Betül Karataş
Kübra Nalçacı
Ayşenur Demir
Hüsna Demirbağ
Zeynep Elif Giray Öner
Fatmanur Sağban

Tasarım

Tuba Vildan Awameh

Yeryüzü Çocukları Derneği

Karagümrük Mah. Viran Odaları Sk. No: 15 Fatih/İSTANBUL

 www.yeced.org

 info@yeced.org

 +90 212 909 20 45

   /yecedorg

içindekiler

7 Ekim'e Giden Yolda: Filistin'de İsrail'in Uyguladığı Zulmün Tarihi	3
7 Ekim'de Filistin: İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar	7
Çocuklar ve İntifada: Yarım Kalan Oyunlar	11
Arşiv Kayıtlarından Günümüze: Yaşamları ve Ölümleri İle Çocuk Hikayeler	15
Bir Soykırımcı Nasıl Yetiştirilir? İsrail'in Çocuk Zihinlere Müdahaleleri Hakkında	20

giriş

Filistin’de 100 yılı aşkın süredir devam eden İsrail’in uyguladığı sistematik soykırım, 7 Ekim’den bu yana en sarsıcı haliyle devam ediyor.

Bugün Filistin topraklarında yaşanan insani kriz; açlık, susuzluk, zorla yerinden edilme, yaygın şiddet ve ölümlerle tanımlanan çok boyutlu bir yıkım sürecine dönüşmüştür. Sivil nüfusun temel yaşam haklarına erişimi ciddi biçimde kısıtlanmış; sağlık, eğitim ve barınma altyapıları büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Uygulanan abluka ve askeri operasyonlar, özellikle yoğun nüfuslu bölgelerde yaşam koşullarını sürdürülemez hâle getirmiştir.

Uluslararası insani hukuk çerçevesinde, işgal altındaki topraklarda sivillerin korunması temel bir yükümlülük olmasına rağmen, zorla yerinden edilme, toplu cezalandırma ve sivil altyapının hedef alınması gibi uygulamalar bu yükümlülüklerin sistematik biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. Bu durum, yaşam koşullarının bilinçli biçimde yok edici hâle getirilmesi açısından ağır hukuki tartışmaları beraberinde getirmektedir.

Mevcut raporlar, krizin en ağır sonuçlarının çocuklar üzerinde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Çocuk ölümleri, yaralanmalar, yetim kalma oranları ve eğitimden kopuş, uzun vadeli psikososyal ve toplumsal etkiler doğurmaktadır. Sürekli şiddet ortamında büyüyen çocuklar için çocukluk, korunması gereken bir dönem olmaktan çıkmıştır.

YEÇED olarak bu dosyada, Filistin’de yaşanan süreci insani, hukuki ve çocuk hakları perspektiflerinden ele almayı; özellikle bu süreçte çocuk olmanın ne anlama geldiğini analitik ve veriye dayalı bir çerçevede ortaya koymayı amaçlıyoruz.

7 Ekim'e Giden Yolda: Filistin'de Uygulanan Zulmün Tarihi

100 yılı aşkın bir geçmişe sahip olan Filistin-İsrail meselesini 7 Ekim 2023 günü başlayan “Aksa Tufanı Operasyonu” perspektifinden okumak; Filistin halkının özgürlük mücadelesini tarihsel bağlamından koparmak anlamına gelecektir. Binlerce sivilin birkaç ay içerisinde hayatını kaybettiği bu sürecin, vicdan sahibi insanların protesto ve destek yürüyüşlerinde bir karşılık bulduğunu söylemek mümkündür. Ancak evlerin, okulların ve hatta hastanelerin bombalanarak tüm yaşam alanlarının yok edildiği Gazze’de her geçen gün derinleşen insani kriz, işgal gerçeğinin geçmişinin bilinmesini de bir zorunluluk olarak karşımıza çıkarır. Neticede işgal küçük bir toprak parçası ile başlar ve sizi aşılmaz duvarların ardına hapsedene kadar durmaksızın büyür.

1896'da Theodor Herzl'in “Yahudi Devleti” kitabını yayınlamasının ardından 1897'de İsviçre'nin Basel kentinde düzenlenen 1. Siyonist Kongresi ile bir Yahudi devleti kurul-

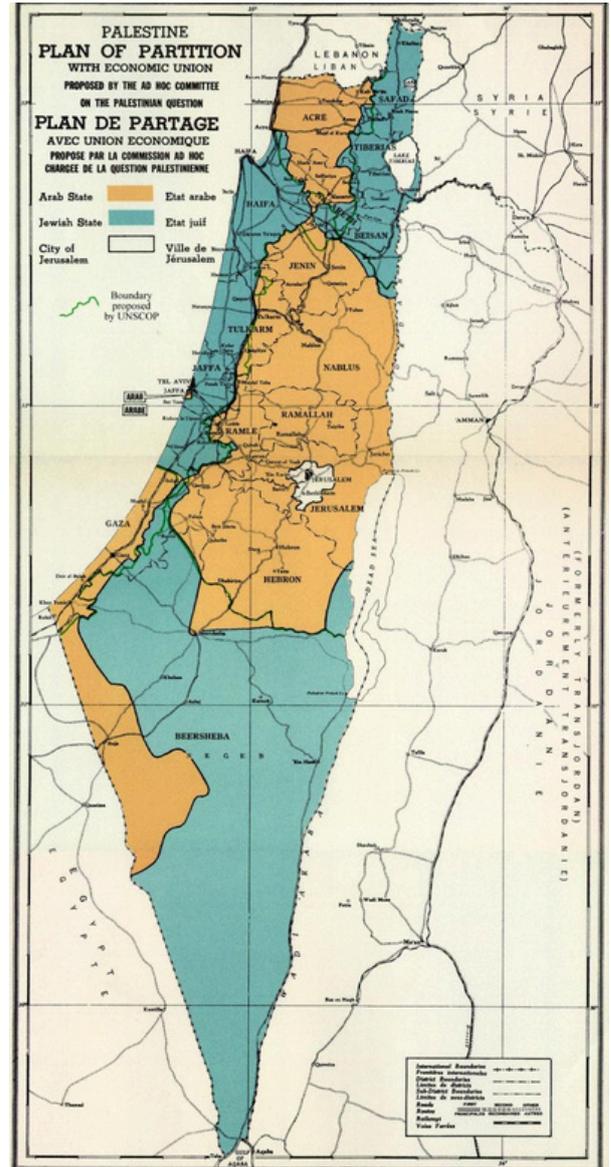
ması öngörüldü. Topraksız bir halk için hahsız bir toprak” şeklindeki meşhur Siyonist söylem, Filistin topraklarını işaret ediyordu. Filistin topraklarının hahsız olmadığı gerçeği, günümüzde hala şahit olduğumuz acı bir yıkım ve sürgün hikayesine dönüşecekti. 1917 yılında ise dönemin İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour tarafından Siyonist hareketin lideri Lord Rothschild'e hitaben bir mektup yazıldı. “Balfour Deklarasyonu” olarak anılan bu bildiri ile Filistin topraklarında kurulacak bir Yahudi devletinin destekleneceği açıklandı ve siyonizmi desteklemek alenileşti. Böylece Filistin topraklarına göçün hızlanması ile bölgedeki Yahudi sayısında artış yaşandı.

1882 yılında başlayan 1. Yahudi göç dalgası ile 25 binden fazla Yahudi, 1904 yılında başlayan 2. Yahudi Göç Dalgası ile on yıl boyunca 40 binden fazla Yahudi, 1919 yılına gelindiğinde ise 3. Yahudi Göç Dalgası ile birkaç yıl içinde 35 binden fazla Yahudi Filistin topraklarına yerleşmiş oldu.

7 Ekim'e Giden Yolda: Filistin'de Uygulanan Zulmün Tarihi

Filistin'in İngiliz manda rejimi tarafından resmen idare edilmeye başladığı tarih ise 1923 yılıydı. Filistin'in İngiliz manda rejimi tarafından resmen idare edilmeye başladığı tarih ise 1923 yılıydı. İngiliz idaresi altındayken de Filistin'de Yahudi göçüne izin verildi, 1924 yılında başlayan 4. Yahudi göç dalgası ile 67 bin Yahudi göçmen ve beraberinde 5. Dalga ile on yılda 250 binden fazla Yahudi bölgeye yerleşti. Yahudi Ajansı'nın ekonomik, siyasi ve kültürel faaliyetlerine destek verilmesi, Yahudilerin toprak alımlarının teşvik edilmesi de 1922-1948 yılları arasında süren İngiliz manda rejiminin faaliyetlerindendi. Siyonizm hareketi, düzenlenen Siyonist Kongreler ile süreklilik kazanırken; Filistinliler de Ulusal Kongreler aracılığıyla siyonizmin hedeflerine karşı çıktı ve bağımsızlık taleplerini manda rejimine iletmekten geri durmadı. İlerleyen yıllarda sürekli olarak devam eden Yahudi Göç Dalgaları ile İngiliz manda siyaseti Filistin-Yahudi çatışmalarının ve bu çatışmalar sırasında yüzlerce insanın ölmesinin başlıca sebeplerindendi. Filistin halkının tepkileri 1936 yılına gelindiğinde bir grev ve isyan hareketine dönüştü. Sivil itaatsizlik 1938 yılında İngiliz işgal kuvvetleri tarafından bastırılıncaya kadar sürdü. 1947 yılında İngiltere, Filistin topraklarını terk ederek Yahudi-Arap sorununun çözümü sorumluluğunu Birleşmiş Milletler Teşkilatına bıraktı. 29 Kasım 1947 günü Birleşmiş Milletler binasında Filistin'in geleceğini tayin edecek oylama yapıldı. 56 üye ülke delegelerinin 33 kabul, 13 ret ve 10 çekimser oyuyla, Filistin topraklarının Araplar ve Yahudiler arasında bölünmesini onaylandı.

181 Sayılı Genel Kurul Kararı ile Birleşmiş Milletler, Filistin topraklarının %56,5'i nüfusun %33'ünü oluşturan Yahudilere, %43,5'i ise nüfusun %67'sini oluşturan Araplara bölüştürerek adaletsizliğini de gözler önüne serdi. Bu karar gereğince Arap devleti 11 bin kilometrekarelik bir alanda, Yahudi devleti ise 15 bin kilometrekarelik bir alanda kurulacaktı. Kudüs, Beytüllahim ve çevresindeki topraklar için hedeflenen ise uluslararası bir yönetimdi. (5)

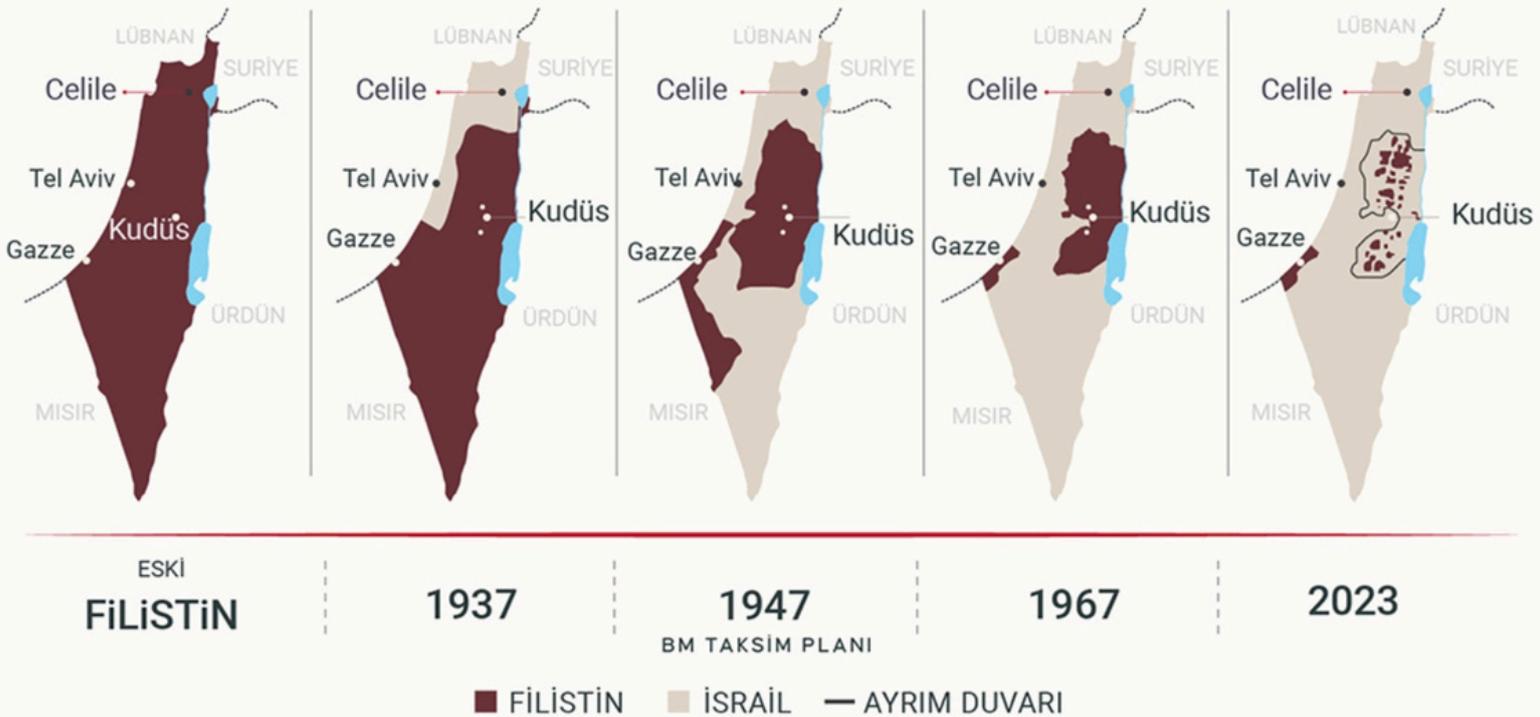
7 Ekim'e Giden Yolda: Filistin'de Uygulanan Zulmün Tarihi

Bölgedeki nüfus oranları ile toprak paylaşımı arasındaki adaletsizliğin yanı sıra, Yahudiler bu karar öncesinde Filistin topraklarının yalnızca %7'sine sahipti.(6) Sonuçta 76 yıllık bir geçmişe sahip bu taksim planı, kalıcı bir çözüm olmak şöyle dursun savaşın, katliamların ve zorunlu göçlerin gerekçesi haline geldi.

Birleşmiş Milletlerin taksim planının ardından siyonist saldırılar şiddetini artırarak büyüdü. Bu saldırılarda çeşitli kentlerde ve köylerde yaşayan onlarca Filistinli sivil hayatını kaybetti. Filistin cephesindeki direnişin ayak sesleri ise siyonist saldırıların daha da şiddetlenmesine sebep oldu. Bu saldırılar neticesinde hayatını kaybeden Filistinliler yanında onlarca sivil evlerini terk etmek ve farklı bölgelere göç etmek zorunda kaldı.

Başta Hayfa kenti olmak üzere, Taberiye bölgesi, Yafa kenti, El-Halil kentinin doğu kesimleri ve daha birçok köy Yahudiler tarafından işgal edildi. Tek bir köyde birkaç gün içinde 100'den fazla sivilin öldürüldüğü Deir Yasin Katliamı da yine 1948 yılında yaşandı.

14 Mayıs 1948 tarihinde İsrail Devleti, kuruluşunu dünyaya duyurdu. Böylece yıllardır süregelen devlet olma mücadelesi sona erdi. İsrail'in bir devlet olarak ilanı Filistinliler için dinmeyecek bir acının habercisiydi. 15 Mayıs tarihini ifade eden "Nekbe Günü" Türkçe karşılığı ile felaket günü olarak sembolleşti. Nekbe Günü'nden bu yana Filistin topraklarının %85'ine İsrail tarafından el konuldu ve birçok kent yahudileştirildi, binlerce Filistinli sivil katledildi, 675 köy yıkıldı, beş milyonu aşkın kişi mülteci kamplarında yaşamaya mecbur bırakıldı.

7 Ekim'e Giden Yolda: Filistin'de Uygulanan Zulmün Tarihi

İsrail devleti tüm bu süreçte bir dizi kanunlar aracılığıyla, evlerini terk etmiş ya da sürgün edilmiş Filistinlilerin geri dönebilseler dahi mülklerine erişimlerini engelledi. Filistinlilerin taşınır ve taşınmaz tüm mülklerine İsrail devleti tarafından el konuldu. Mültecilerin geri dönüş hakları kapsamında ülkelerine dönebilmeleri, İsrail rejimi tarafından yasaklanmadığı sürece bir ölçüde mümkün olabilirdi. Fakat yasaklamaları aşabilseler dahi evlerindeki ve köylerindeki manzarayı aşabilmeleri mümkün değildi. Zira İsrail rejimi tarafından el konulan mülkleri, Yahudi yerleşimcilere tahsis edilmişti. Filistinlilerin mülkleri üzerinde hak iddia etmelerini engelleyen ilgili yasalarla mücadele de yenilgiyle sonuçlanmaya mahkumdu. Çünkü 1948 yılında Filistinlilere dayatılan Askeri Hükümet düzenlemeleri, tam da bu amaç içindi.

Filistin topraklarında İsrail devletinin kurulması ile Arap-İsrail savaşları olarak bilinen 1948, 1956, 1967 ve 1973 tarihli dört savaş yaşandı. Bu savaşlar sonucunda İsrail, Birleşmiş Milletler taksim planındaki sınırların ötesine geçti. Filistin topraklarının kaderini değiştiren bu savaşlarda İsrail Devleti üstünlük sağlarken Filistinliler ise her geçen yıl daha da büyüyen işgal karşısında ya öldürüldü ya da göç etmek zorunda kalarak Lübnan, Ürdün gibi ülkelerdeki mülteci kamplarına sığındı. Fakat yine de Filistinlilerin işgale karşı direniyor oldukları da bir gerçektir. Bir elinde zeytin dalı, bir elinde kurtuluş savaşı veren birinin silahı olan Filistinliler, direnişin temsilcileriydi.

Orta Doğu coğrafyasında yaşanan bu savaşlar, Filistin-İsrail sorununun çözümüne hiçbir katkı sunamazken Filistin direnişi de bir sivil itaatsizlik şeklinde protestolara, grevlere ve boykotlara dönüştü. 1. İntifada 1987-1993 yılları arasında sürdü ve silahlarla donanmış İsrail askerlerine karşı, onlara taş atan Filistinliler onurlu bir hikaye yazdı. 1993 ve 1995 yıllarında İsrail ve Filistin arasında barış müzakereleri yapılmış olsa da kalıcı bir çözüm mümkün olmadı, çatışmalar ve anlaşmazlıklar yeniden açığa çıktı. 2000 yılında El Aksa İntifadası olarak anılan 2. İntifada başladı. İsrail'de ve Filistin'de değişen iç dengeler, politikalar, uluslararası aktörler ve çıkar çatışmaları gibi pek çok faktör bölgedeki istikrarsızlığı kuvvetlendirdi; işgalin ve katliamların gölgesinde çözümsüzlük ise tek gerçeklik olarak sahnede kaldı.

Filistin'de işgal ve savaş aslında 7 Ekim'de değil, 1948'de ve belki çok daha geçmişteki bir tarihte başladı. Filistin halkının geçmişinde; abluka altına alınmış dar bir bölgede yaşamaya mahkum edilen, evlerini terk etmeye mecbur bırakılan, zorunlu göç sonucu mülteci kamplarında yeni bir hayat kurmaya çalışan, işgal gerçeğinin avuçlarına doğan, öldürülen, yalnızca bir sokakta yürüdüğü için öldürülen, her geçen gün derinleşen insani krizde direnen ve mücadele eden binlercesi, milyonlarcası var.

7 Ekim'de Filistin: İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar

Uluslararası insancıl hukukun temel amacı, silahlı çatışmalar sırasında sivillerin korunmasını sağlamak ve savaşın yol açtığı insani acıları en aza indirmektir. 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri, sivillerin ve sivil nitelikteki alanların doğrudan hedef alınmasını kesin biçimde yasaklamaktadır. Siviller çatışmanın tarafı değildir ve askerî saldırıların nesnesi hâline getirilemez.

Uluslararası hukuk, sivil can kayıplarını mutlak biçimde meşru kabul etmemekte; ancak bu kayıpların yalnızca askerî hedeflere yönelik meşru saldırıların kaçınılmaz ve dolaylı sonucu olması hâlinde, ayırım ve orantılılık ilkelerine uyulması şartıyla hukuka uygun sayılabileceğini belirtmektedir. Buna karşın sivillerin kasıtlı olarak hedef alınması, sivil nüfusun yoğun olduğu bölgelerin tekrar eden saldırılarla yok edilmesi ve sivil altyapının sistematik biçimde tahrip edilmesi, uluslararası insancıl hukukun ağır ihlalleri arasında yer almaktadır.

7 Ekim Sonrası Gazze: Kuşatma, Yıkım ve Zorla Yerinden Etme

7 Ekim 2023'ün ardından İsrail, yaklaşık 2,3 milyon kişinin yaşadığı Gazze Şeridi'ni kapsamlı bir kuşatma altına almış ve işgal tarihinin en yoğun hava ve kara saldırılarını başlatmıştır. Bu süreçte tüm mahalleler yerle bir edilmiş, konutlar, yollar, su ve elektrik altyapısı büyük ölçüde yok edilmiştir. Birleşmiş Milletler ve uluslararası insani kuruluşların raporları, Gazze nüfusunun çok büyük bir bölümünün defalarca zorla yerinden edildiğini ve güvenli bölge olarak ilan edilen alanların dahi saldırılara maruz kaldığını ortaya koymaktadır.

Saha verileri ve resmî kayıtlar, Gazze'de hayatını kaybeden Filistinli sivil sayısının 70.000'i aştığını göstermektedir. Bu ölümlerin 20.000'den fazlasının çocuklardan, 15.000'den fazlasının ise kadınlardan oluştuğu bildirilmektedir.

7 Ekim’de Filistin: İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar

İsrail’in saldırıları, yalnızca askerî hedeflerle sınırlı kalmamış; hastaneler, sağlık merkezleri, okullar, camiler, kiliseler ve barınma alanları sistematik biçimde doğrudan hedef alınmıştır. Gazze Şeridi’nde yüz binlerce konut doğrudan bombardımana maruz kalmış, yüzlerce sağlık tesisi tamamen hizmet dışı bırakılmıştır. Yaklaşık 1.244 ibadethaneden 1.100’den fazlasının yıkıldığı veya ağır hasar gördüğü raporlanmıştır.

Gazze’deki okulların yaklaşık %95’inin zarar görmesi, çocukların eğitim hakkını fiilen ortadan kaldırmıştır. Sivillerin savaş sırasında sığındığı alanların dahi korunmaması, ayırım ilkesinin açık biçimde ihlal edildiğini ve sivil nüfusun doğrudan hedef hâline getirildiğini göstermektedir.

Gazze’de yaşanan insani kriz, bombardımanların ötesinde, temel ihtiyaçlara erişimin sistematik biçimde engellenmesiyle derinleşmiştir. İsrail tarafından uygulanan abluka, gıda, temiz su, yakıt ve tıbbi malzemelerin sivillere ulaşmasını ciddi biçimde kısıtlamıştır. Açlık ve yetersiz beslenmeye bağlı ölümler, özellikle çocuklar arasında alarm verici boyutlara ulaşmıştır.

Sağlık kuruluşlarının kayıtlarına göre yüzlerce Filistinli, açlık ve susuzluğa bağlı nedenlerle hayatını kaybetmiş; bu ölümlerin önemli bir kısmını çocuklar oluşturmuştur. Ancak sahadaki erişim kısıtları nedeniyle gerçek sayıların tespit edilmesi mümkün olmamaktadır. Bu durum, insani yardımların

kasten engellenmesinin siviller üzerinde doğrudan ölümcül sonuçlar yarattığını göstermektedir. Uluslararası Ceza Mahkemesi, sivillere yönelik insani yardımların kasıtlı biçimde engellenmesinin Roma Statüsü uyarınca savaş suçu teşkil edebileceğini defalarca vurgulamıştır.

Filistin’de Çocuk Olmak

Filistin’de çocuklar, silahlı çatışmanın en savunmasız ve en ağır bedel ödeyen kesimini oluşturmaktadır. On binlerce çocuk yaşamını yitirirken, hayatta kalanlar ise açlık, yerinden edilme, fiziksel yaralanmalar ve derin psikolojik travmalar ile karşı karşıya kalmaktadır. Mevcut veriler, Gazze’de yaşamını kaybeden sivillerin çok büyük bir bölümünü çocukların oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Günlük yaşamın sıradan anları; uyumak, oyun oynamak, okula gitmek çocuklar için hayati riskler barındırmaktadır. Birçok çocuk, bir gün içinde tüm ailesini kaybedebilmekte ve hayata tek başına tutunmaya zorlanmaktadır. Bu durum, çocukların yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal gelişimlerini de kalıcı biçimde etkilemektedir.

7 Ekim’de Filistin: İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar

Sivil altyapının sistematik biçimde tahrip edilmesi, çocukların güvenli alanlara erişimini neredeyse tamamen ortadan kaldırmıştır. Konutların, okulların, oyun alanlarının ve sağlık tesislerinin hedef alınması, çocukların barınma, eğitim ve sağlık haklarını fiilen kullanılmaz hale getirmiştir. Gazze’de okulların büyük bölümünün yıkılması veya kullanılamaz durumda olması, çocukların eğitimden uzun süreli olarak kopmasına yol açmış; bu durum bir neslin eğitim hakkının sistematik biçimde engellendiğini göstermiştir.

Ayrıca kuşatma koşulları altında çocuklar, yeterli beslenme, temiz su ve temel sağlık hizmetlerine erişimden mahrum bırakılmaktadır. Özellikle bebekler ve küçük yaştaki çocuklar, yetersiz beslenmeye bağlı sağlık sorunları ve önlenebilir hastalıklar nedeniyle hayati risk altındadır. Sağlık sisteminin büyük ölçüde çökmesi, yaralanan veya kronik hastalığı bulunan çocukların tedaviye erişimini ciddi biçimde sınırlandırmaktadır.

Sürekli bombardıman tehdidi, yerinden edilme ve aile kayıpları, çocuklar üzerinde derin ve kalıcı psikolojik etkiler yaratmaktadır. Uluslararası ruh sağlığı uzmanları, Gazze’deki çocukların büyük bir bölümünde travma sonrası stres bozukluğu, yoğun kaygı, uyku bozuklukları ve davranışsal sorunlar gözlemlendiğini rapor etmektedir. Çocuklar, güvende oldukları bir alanın bulunmadığı bir ortamda büyümekte; bu durum, çocukluk kavramının kendisini ortadan kaldırmaktadır.

Tutuklanan Çocuklar

İsrail, onlarca yıldır binlerce Filistinli çocuğu askeri yasalar kapsamında gözaltına almakta ve tutuklamaktadır. Filistinliler ile İsraili yerleşimciler arasında uygulanan hukuk sistemleri ciddi biçimde farklılık göstermektedir. İsraili yerleşimciler sivil hukuk sistemine tabi iken, Filistinliler askeri mahkemelerde yargılanmaktadır. Bu ikili hukuk sistemi, uluslararası hukuk açısından ayrımcı bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.

7 Ekim’de Filistin: İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar

İsrail’in 1500 sayılı askeri emri, yaş sınırlaması gözetmeden herhangi bir Filistinlinin 18 güne kadar mahkemeye çıkarılmadan ve avukatıyla görüştürülmeden alıkonulmasına imkan tanımaktadır. Bu uygulama, keyfi tutuklama ve ayrımcı muamele olarak değerlendirilmekte; adil yargılanma hakkını ortadan kaldırmaktadır.

Uluslararası kuruluşların verilerine göre, son 20 yılda yaklaşık 13.000 Filistinli çocuk gözaltına alınmış, sorgulanmış ve askerî mahkemelerde yargılanmıştır. Güncel raporlar, hâlihazırda İsrail hapisane sisteminde yaklaşık 440 Filistinli çocuğun tutulduğunu ortaya koymaktadır. Bu çocukların önemli bir kısmı idari tutukluluk kapsamında, herhangi bir suçlama veya dava olmaksızın alıkonulmaktadır. Çocukların yaşlarına uygun adli güvencelerden yoksun bırakılması, özel çocuk mahkemelerinin bulunmaması ve yetişkinlerle benzer prosedürlere tabi tutulmaları, Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin “çocuğun yüksek yararı” ilkesine aykırıdır.

Gözaltına alınan Filistinli çocukların işkence, kötü muamele, uykusuz bırakma, aç bırakma, tehdit ve psikolojik baskıya maruz kaldığına ilişkin çok sayıda belge bulunmaktadır. Cezaevlerindeki yetersiz hijyen koşulları ve sağlık hizmetlerine erişim eksikliği, çocukların yaşamını ve geleceğini ciddi biçimde tehdit etmektedir. Birçok cezaevinde çocuklar için düzenli tıbbi hizmet sağlanmadığı, bazı tesislerde doktor bulunmadığı rapor edilmiştir.

İncelenen vakalar, İsrail makamlarının çocukların gözaltına alınmasını son çare olarak görmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Taş attığı iddiasıyla 6 aydan 18 aya kadar hapis cezası verilen çocukların yanı sıra, farklı suçlamalarla uzun süreli hatta müebbet hapis cezasına çarptırılan Filistinli çocuklar bulunmaktadır. İsrail hapisanelerinde tutulan çocukların önemli bir kısmı 5 ila 15 yıl arasında değişen hapis cezalarına mahkûm edilmiştir. Bu cezaların, çocuk hakları ve orantılılık ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır.

Filistinli hak örgütlerinin raporlarına göre, 7 Ekim 2023’ten bu yana işgal altındaki Batı Şeria’da en az 1.200 Filistinli çocuk İsrail askerleri tarafından gözaltına alınmıştır. Bu gözaltılar çoğunlukla askerî baskınlar ve gece yarısı ev operasyonları sırasında gerçekleştirilmiştir. Ancak bu veriler yalnızca Batı Şeria’yı kapsamaktadır; Gazze’den yapılan gözaltıların sayısı, zorla kaybetmeler ve sınırlı erişim nedeniyle hâlen net olarak tespit edilememektedir.

İsrail’in Filistinli çocuklara yönelik bu uygulamaları, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 16. ve 37. maddeleri başta olmak üzere, uluslararası insan hakları ve insancıl hukuk normlarının açık ihlali niteliğindedir. Çocukların askerî cezaevlerinde sistematik biçimde alıkonulması, kötü muameleye maruz bırakılması ve adil yargılanma haklarının ihlal edilmesi, uluslararası denetim ve yargı mekanizmalarının öncelikli inceleme alanları arasında yer almaya devam etmektedir.

7 Ekim’de Filistin: İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar

Her çocuk, uluslararası hukukun kendisine tanıdığı temel haklara; din, dil, milliyet veya cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin, eşit şekilde sahip olmalıdır. Çocuklara tanınan bu hakların ihlali, başta Uluslararası Ceza Mahkemesi olmak üzere ilgili uluslararası yargı mekanizmalarında değerlendirilmelidir. İsrail tarafından Filistinli çocukların onlarca yıldır askerî cezaevlerinde alıkonulması, BM Çocuğun Haklarına Dair Sözleşmesi’nin 33. maddesinde yer alan: “Taraflar devletler, çocukları yasa dışı kullanımdan korumak için yasal, idari, sosyal ve eğitsel önlemleri dâhil tüm uygun önlemleri alacaklardır” hükmünü açıkça ihlal etmektedir. Aynı şekilde, 20 Kasım 1989 tarihli BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 16. maddesi, çocukların özel yaşamına, ailesine, konutuna veya iletişim hakkına keyfî veya hukuka aykırı müdahalelerin yapılamayacağını, onur ve itibarlarına hukuka aykırı saldırıda bulunulamayacağını net biçimde ifade etmektedir. Bu bağlamda, İsrail’in çocuk mahkumlara yönelik uygulamaları, hem uluslararası insan hakları hem de insancıl hukuk normları açısından ciddi ihlaller teşkil etmektedir ve uluslararası denetim ve yargı süreçlerinin odağı olmaya devam etmektedir.

İsrail, belirtilen tüm çocuk hakları sözleşmeleri ve uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak Filistinli çocuklara karşı ırkçı askerî kuralları uygulamaktadır. Gözaltına alınan Filistinli çocukların en temel haklarını hiçe sayılarak onları çeşitli işkencelere ve dayığa maruz bırakma, uykudan ve yemekten mahrum bırakma, tehdit, hakaret, ziyaretçilerin engellenmesi, İsrail adına casusluk yapmaya zorlama gibi türlü psikolojik ve fiziksel şiddet metotları uygulamaktadır. Filistinli çocuklar günlerce temiz su ve yiyeceğe ulaşamamaktadır. Bu koşullar nedeniyle hastalığın yayıldığı hapisanelerde aynı zamanda sağlık hizmetlerinden ve uygun tıbbi tedaviden de mahrum bırakılmaktadır. Çocukların hapis tutulduğu bu cezaevlerinde tıp doktoru dahi bulunmamaktadır. İsrail makamları tarafından alıkonulan bu çocuklar tüm uluslararası hukuk kurallarına aykırı olarak, temel haklarını ihlal eden ve geleceklerini tehdit eden işkencelere, haksız yargılamalara ve her türlü insanlık dışı muameleye maruz kalmaktadır.

Filistinli Çocuklar ve İntifada: Yarım Kalan Oyunlar

İntifada; etimolojik bakımdan “uyanış, ayaklanma, silkinme” gibi anlamlara gelse de, “Filistin” ile anılmadığında eksik kalacak bir kavram. İntifada bize özgürlükleri ve yaşam hakları için İsrail’in işgaline direnen Gazze halkını, Filistin’in tanklara taş ile karşılık veren çocuklarını, babasının kollarında can veren Muhammed El Durra’yı ve daha nicelerini çağırıştırıyor.

Filistinlilerin hafızasında “El-Nekbe”, ya da diğer adıyla felaket günü olarak sembolleşen İsrail’in kuruluşu ve bu kuruluşun akabinde Arap-İsrail savaşları; ardından ölümler, yıkımlar, göçler ve zorunlu yerinden edilmeler bırakarak geride kaldı. Bu acı geçmiş Filistinlileri yalnızca devletsiz değil, yurtsuz ve topraksız da bıraktı. 1987 yılının Aralık ayında bir İsrailinin kontrolündeki kamyonun, Filistinli işçilerin içinde bulunduğu araca çarpması ve dördünün ölümüne, dokuzunun yaralanmasına sebep olması 1993 yılına dek sürecek Birinci İntifada’yı tutuşturan ilk kıvılcımdı. Yaralıların getirildiği Şifa Hastanesi’nde, Gazze İslam Üniversitesi Öğrenci Meclisi öncülüğünde toplanan gençlerin eylemi,

Batı Şeria’ya yayılarak bir sivil itaatsizlik boyutuna ulaştı. Bu süreçte gelişen toplumsal direniş hareketi; bir taraftan genel grevler ve boykotlar şeklinde sürerken, diğer taraftan silahlarla donanmış düşmana karşı taşlar, sopalar ve sapanlar ile karşılık vermenin adı oldu.

Öldürülmenin, evsiz bırakılmanın, mülteci kamplarına hapsedilmenin, ağır hakaret ve işkencelere maruz bırakılmanın acısı Filistinlilerin ellerindeki taşlarda anlam buldu; kadın-erkek, yaşlı-genç tüm bir halkın bu hareketi kitlesel direnişe vücut verdi. (2) Sloganlar, duvarlarda simgeleşen yazılar ve grafitiler, yollara kurulan barikatlar, İsrail ürünlerini ve kurumlarını boykotlar, “Taş İntifadası” olarak anılan harekette Filistinlilerin yöntemlerinden bazılarıydı. Tüm Filistinlilerin direniş ve özgürlük için ayaklandığı bu toplumsal hareket sürecinde, İntifada’nın, küresel boyutta ilgi uyandırmasını sağlayan şey Filistinli çocuklardı. (3) Elllerinde taşlar, gözlerinde kararlılık, duruşlarında cesaret ile halklarının direnişine sahip çıkan bu çocuklar; Birinci İntifadanın en gerçek anlatıcısıydı.

Çocuklar ve İntifada: Yarım Kalan Oyunlar

Mülteci kamplarında dünyaya gelmiş, o kampların sokaklarında büyümüş ve yine o sokaklarda kurulan barikatların arkasında düşmana ellerine sığdırdıkları taşları fırlatıyorlardı. Keith Dannemiller'in kadrajından çıkmış olan Remzi Ebu Rıdvan'a ait olan fotoğraf, Birinci İntifada'nın sembollerinden biriydi. (GÖRSEL1) Silahlar ve tankların karşısında taşların yer aldığı bu tarih aralığı; "Kemik Kırma Politikası"nın da doğduğu aralıktı. Filistinli direnişçilerin elleri ve kolları taşlarla ezildi ve kırıldı, böylece işgal hükümetinin emirleri harfiyen yerine getirilmiş oldu. 1993 yılına gelindiğinde Birinci İntifada; sahip oldukları tek şey olan taşları araç kılarak ölümsüzleşen Filistinli çocukları; onların direnişe adayarak oyun oynamaları, sosyalleşmeleri ve öğrenimlerini sürdürmeleri gereken çocukluk dönemlerini; yüzlerce ölüyü ve binlerce yaralıyı geride bırakarak barış vaadiyle sona erdi. 2000'li yıllarda yeniden başlayacak olan intifada ise barış vaatlerinin askıda kaldığının bir kanıtıydı. (GÖRSEL2,3)

Çocuklar ve İntifada: Yarım Kalan Oyunlar

Birinci İntifada'nın sonunda başlayan Oslo Barış Görüşmeleri, 2000'lere gelindiğinde yerini yine çatışmalara bıraktı. 2000 yılının Eylül ayında İsrail'in muhalefet lideri Ariel Şaroun'un Kudüs'teki El-Aksa Camisini ziyaret etmesi ve Filistinlileri kışkırtacak biçimde gövde gösterisinde bulunması sonucu İkinci İntifada, diğer adıyla "El-Aksa İntifadası" başlamış oldu. Direnişi yeniden ateşleyen bu kıvılcımın arkasındaki gerekçeler ise hiç değişmemişti: Bağımsız bir Filistin devletinin var olmayışı ve işgal gerçeği. 2005 yılına değin sürecek İkinci İntifada, ilkinde olduğu gibi birçok çatışmaya, yıkıma ve ölüme şahit olmuşsa da; yine bir Filistinli çocuk direnişin sembolü haline geldi. Babası ile birlikte bir duvarın arkasına sığınan 12 yaşındaki Muhammed El Durra, İsrail askerlerinin kurşunlarına hedef olarak vefat etti. Bir kameranın kadrajına yakalanan ve günümüze kadar ulaşmış olan bu kareler ile Muhammed de, Birinci İntifada sırasında ellerindeki taşlarla ölümsüzleşen kardeşlerinin arasına katıldı ve halkın direnişine sahip çıktı.

Filistinli çocuklar maruz kaldıkları zulme karşı direnç gösterirken ellerinde bazen taşıyabildikleri boyutta taşlar, bayraklar ya da zeytin dalları eşlik ediyor. İsrail rejiminin ulaşamadıkları yere, göklerde süzülen uçurtmalarıyla da direnişe katılıyorlar. Uçurtmalar ve balonlar, İsrail'in abluka altına aldığı bölgelerde Filistin bayrağına hatta bayrağı çağrıştıracak herhangi bir imgeye izin verilmediği için devreye girmiş. Mourad'ın 2001 yılında yaptığı söyleşide uçurtmalarının amacını "Onların canını sıkmanın bir yolunu bulduk," diyerek açıklı-

yor. Gazzeli bir çocuk, "yerleşimlere Filistin bayrağının renklerini taşıyan uçurtmalar salıyoruz, bu onları kudurtuyor, bakın!". Çocukların uçurtma pratiği ise yıllar içinde değişikliğe uğramış gözüküyor. Artık şehit olan çocukları anarken, protesto gösterileri sırasında ya da ağzına kadar dolu kamplarda çocuklar için bir şeyleri telafi edebilmek adına uçuyor uçurtmalar. Ruwaida Amer ilgili yazısında, Refah'taki korkunç derecede kalabalık kamplarda çocukların gökyüzünde oyun oynayabilecekleri umut dolu bir nokta bulduklarını söylüyor uçurtmalar aracılığıyla.

Tarihsel süreçte İntifada olarak adlandırılmamış olsa dahi Filistin halkının ve çocuklarının işgal karşısındaki direnişi hep sürdü, sürmeye devam ediyor. 7 Ekim 2023'ten bu yana ise direnişin küresel ölçeğe yansıdığını, hatta bir üçüncü intifadaya vücut verdiğini söylemek mümkün görünüyor. Zira dünyanın her bir köşesinde "Özgür Filistin" sloganlarının atıldığı yürüyüşler yapılıyor. İşgali boykot çağrıları gündemden düşmezken, Filistinliler için temel hak ve özgürlüklerin sağlanması talep ediliyor. Ölümleri umut getiren Filistinlilerin hikayelerini anlatmak, özgür insanların görevlerinden biri haline geliyor. İşgal gerçeğinin içine doğmuş; eğitim, barınma, beslenme gibi hak yoksunlukları yaşayan Filistinli çocuklar ise direniş bayrağını devralıyor geçmişteki kardeşlerinden. Bazen açlıktan ölenler için sembolik cenaze törenleri düzenleyerek savaşın bitmesini istiyor, bazen bir şarkı ile on altı yaşına ulaşmak için dua ediyor; yıllar geçmiş, geçerken derin yaralar bırakmış olsa da hiç unutmuyorlar.

Arşiv Kayıtlarından Günümüze: Yaşamları ve Ölümleri ile Çocuk Hikayeleri

Gazze’de 7 Ekim 2023 tarihinde başlayan saldırılarla birlikte, İsrail’in soykırım saldırıları tepki çekiyor. Neredeyse yüz yıl önce başlayan ve her geçen gün ağırlaşarak devam eden bu saldırılarda çocukların ifadeleri ise aynı yakarışlar üzerinden şekilleniyor. Filistinli çocuklar yıllardır başlarına gelen zulmü anlatarak, İsrail’i dünyaya şikayet ediyorlar.

Kenize Mourad’ın 2004 yılında yayınlanan ve 15 yıllık deneyimlerini aktardığı “Toprağımızın Kokusu” adlı kitabında ele aldığı çocuk ifadeleri ile son saldırılardan sonra bölgeden görüşülen çocukların ifadelerindeki benzerlik dikkat çekicidir. Kitapta çocuklarla ilgili kısımda şunları söylemektedir Mourad:

“Zavallı yavrucaklar kendilerini derse veremiyorlar. En ufak bir araba ya da uçak gürültüsünde irkiliyorlar, korkuyorlar; sinirli ve saldırganlar. Çoğu evlerine ya da komşularının evine askerlerin girdiğini, ebeveynlerinin aşağılandığını ya da hırpalandığını, her şeyin yağmalandığını ve çoğu zaman babalarının, ağabeylerinin hapse götürüldüğünü görmüş.”

Çocukların devam etmeye çalıştığı eğitim şartlarına engel olmak için İsrail’in yürüttüğü faaliyetlere ilişkin ise ekliyor: “Filistinli çocukların okullarını ve sıralarını yakmak niye?”

2021 yılında aynı bölgeden alınan ifadeler de hemen hemen aynı içeriğe sahip. Örneğin 14 yaşındaki Jammal, okulda nasıl hissettiği sorusuna şöyle cevap veriyor: Kendimi güvende hissetmiyorum çünkü öğretmenler bizi korumaya çalışsa bile askerler her zaman yakınımızda ve silahları var. İstedikleri her şeyi yapabiliyorlar ve istedikleri zaman okullarımıza girebiliyorlar.”

Aynı yerleşim yerinde 16 yaşındaki Rasha, “Kendimi korumaktan aciz hissediyorum. Askerler ve yerleşimciler istedikleri zaman istedikleri her şeyi yapabilirler. Öyleyse neden zahmet edeyim?” derken, yirmi yıl önceki yaşlıları bu durumu kanıtlayan bir örnek vermiştir gazetecilere: “Geçen gün okula gelirken bir asker beni çağırdı, yanına gittim ve bana tokat attı, öyle, hiç nedensiz...”

Arşiv Kayıtlarından Günümüze: Yaşamları ve Ölümleri ile Çocuk Hikayeleri

Filistinli çocukların yaşamlarının ayrılmaz bir parçası var: Ölüm. BM'nin yapmış olduğu açıklamada da görüldüğü üzere "Gazze çocuklar için dünyanın en tehlikeli yeri". 7 Ekim'den itibaren her gün yaklaşık 140 Filistinli çocuk İsrail'in soykırım saldırıları sırasında öldürülmüştür. Çoğu zaman hayatını kaybeden çocuklardan onları niteleyen sayılar itibari ile haber alınabiliyor. Yalnızca, sosyal medyada yürütülen bazı hareketler veya ailesini kaybeden göçmen Filistinliler aracılığıyla iletilen bilgiler, kayıtlar, fotoğraflar aracılığıyla bu çocuklara dair fikir sahibi olmak mümkün.

**"7 Ekim'den itibaren
her gün yaklaşık 140
Filistinli çocuk
İsrail'in soykırım
saldırıları sırasında
öldürülmüştür."**

Arşiv Kayıtlarından Günümüze: Yaşamları ve Ölümleri İle Çocuk Hikayeleri

Ölenlerin arkasından hikayelerini yaşatma çabası, Filistinlilerin uğradığı zulümleri duyurma çabasından da kaynaklanmaktadır. Mourad'ın 2001 yılında yaptığı görüşmelerde çocuklar arkadaşlarının ve aile üyelerinin ölümlerinden bahsetmektedir. Örneğin bir çocuk Mourad ve ekibine ölen çocukların fotoğraflarını gösterirken anlatır, "Obeyd Darraj; dokuz yaşındaydı, gece uyurken serseri bir kurşun tarafından vurulmuş. Evi Pisgat yerleşimine yakındı. Bütün gün, Şeker Bayramı için hazırlık yapan ailesine yardım etmiş." "Muhammed Kuvcky; Apaçi helikopterinden atılan bir füze sonucu, annesinin kullandığı bir arabanın içinde iki kız kardeşiyle birlikte can vermiş. Asıl hedef, eylemci olan babasıymış." "Üçüncüsü, Emir Faruk; on yaşındaydı, okuldan eve dönerken vurulmuş. Üçüncü sınıftaydı, sınıf birincisiydi, herkesin sevdiği güler yüzlü bir çocuktur. Mermi kafasına isabet etmiş, yirmi gün komada kaldı, arkadaşları her gün hastaneye onu ziyarete gidiyordu." Yaklaşık yirmi yıl önce hayatını kaybeden Obeyd, Muhammed ve Emir Faruk gibi 7 Ekim saldırıları ile başlayan süreçte öldürülen çocuklar da, uzun süre bölgede yaşayan yaşlıları ile siyonizmin hedefleri sonucu hayatını kaybettiler.

25 Ekim 2023'de öldürülen Kareem Abu Shamla'nın babası oğlunun kaybının ardından, şunları söylüyor:

"Öldürülmeden sadece iki saat önce öğle yemeği yiyorduk, Kareem bana şöyle dedi: "Doğum gününe sadece 10 gün kaldı." 25 Ekim'de evimiz bombalandı ve bizim için dünyalara bedel olan Kareem öldürüldü. Kareem, sen Rabbinin yanındasın, deden Samir ve büyükannen Azize'nin yanındasın, doğum gününü birlikte kutlayın. İstedğin kadar hediye ve oyuncak al, istediğin kadar bilardo ve playstation oyna, hepsi senin için artık, sana uyku vakti demeyeceğim. Doğum günün kutlu olsun canım."

Aya ile kardeşi Aboud Abu Aoun'un annesi ikiz çocuklarının ardından şöyle sesleniyor: "17 gün benim küçüklerim, siz olmadan korkunç bir dünyayla yüzleştim. Daha bir gün önce roketlerle vurulmayalım, evimiz yıkılmasın ve ölmeyelim diye oynuyordunuz. Affedin beni, küçüklerim. Elimden gelse sizi korur ve kollarımda tutardım. Yapabilseydim, birlikte yaşadığımız mutlu

Arşiv Kayıtlarından Günümüze: Yaşamları ve Ölümleri İle Çocuk Hikayeleri

hayata devam ederdik. Cennet size yakışıyor ve sizin yeriniz benim kalbim. Artık roket sesleriyle irkilerek uyanmayacaksınız ve korkmayacaksınız. Artık her şey bitti.”

Filistinli Gazeteci Ahmed Al-Naouq Stephanie Hegarty'e verdiği röportajda, bu fotoğrafı çektiklerinde o günün sakin ve güzel, güneşli, sıradan bir cuma günü olduğunu söylüyor:

“Yalnız artık bu unutulmayacak bir anı, özellikle de şimdi.” Babasının evinin bahçesindeki zeytin ağaçlarının gölgesinde, kız ve erkek kardeşlerinin çocuklarıyla birlikte yemek yemek, oynamak ve sohbet etmek için bir araya gelmişlerdi. Ahmed çocuklar koşuşturmaya ara verdiklerinde ancak bu fotoğrafı çekebilecek zamanı bulabildiklerini söylüyor. Şimdi bu fotoğraftaki çocukların neredeyse hiçbiri hayatta değil. 22 Ekim'de gerçekleştirilen bir hava saldırısında öldürüldüler. Ahmed'in ailesinden babası, 3 kız kardeşi, 2 erkek kardeşi ve 14 tane yeğeniyle birlikte toplamda 21 kişi hayatını kaybetti.

Ekim ayında İsrail'in saldırılarından kurtarılan bir çocuğa büyüyünce ne olacağını sorusu sorulduğunda “Büyüdüğümde. Biz Filistinli çocuklar büyüyemeyiz.” cevabını vermiş. Filistinli çocuklar için yıllardır değişmeyen tek şey, büyüyememeleri. Bir çocuğun büyüyeceğine dair ümidini yitirdiği bir gerçeklik bu. Ölen çocukların ardından bir zamanlar yaşadıklarını kanıtlamaya çalışmak da bu yüzden, birer sayıdan ibaret olmadıkları, yaşamayı her çocuk kadar hak ettikleri için.

Ahmed'in ailesinden babası, 3 kız kardeşi, 2 erkek kardeşi ve 14 tane yeğeniyle birlikte toplamda 21 kişi hayatını kaybetti.

Arşiv Kayıtlarından Günümüze: Yaşamları ve Ölümleri İle Çocuk Hikayeleri

Ahmed Abdunaser Adnan Rabi, 7 Ekim günü ilk 19.00 sularında Qalqilya yakınlarındaki İsrail güçleri tarafından 50-100 metre mesafeden belinden vurularak öldürüldü.

Filistin'de nişan alınarak öldürülen çocuklardan sadece biri. Filistinli çocuklar birden fazla şekilde doğrudan hedef görülerek öldürülüyorlar; bu bazen uzun namlulu bir silahla, bazen fosfor bombasıyla, bazense hava saldırılarından kaçarken saklandıkları bir sığınakta... Ahmed Abdunaser Adnan Rabi, 7 Ekim günü ilk 19.00 sularında Qalqilya yakınlarındaki İsrail güçleri tarafından 50-100 metre mesafeden belinden vurularak öldürüldü. Filistin'de nişan alınarak öldürülen çocuklardan sadece biri.

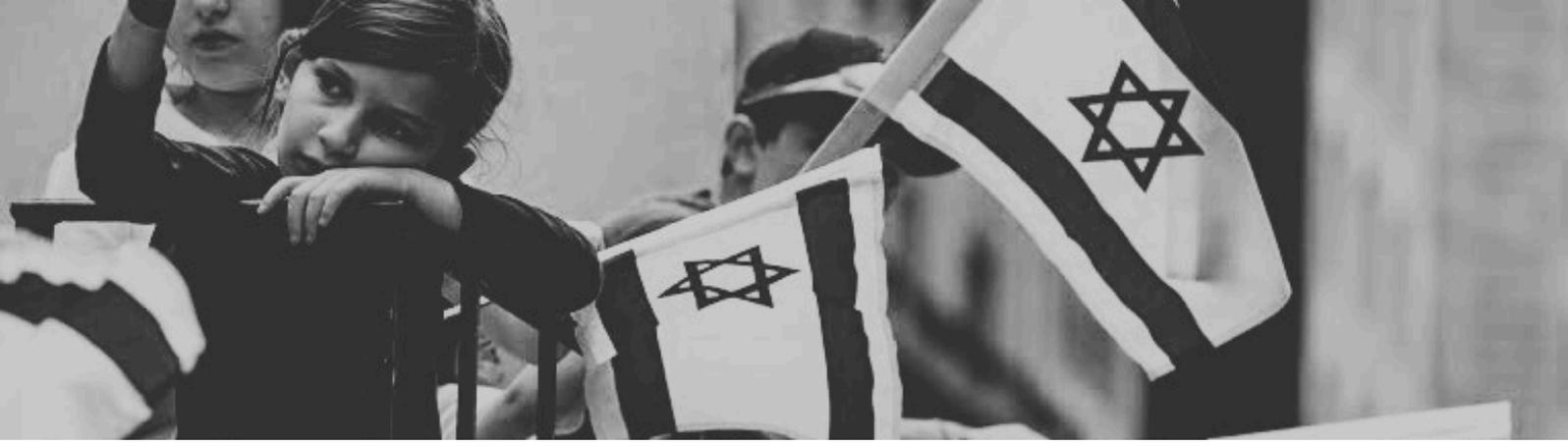
Filistinli çocuklar birden fazla şekilde doğrudan hedef görülerek öldürülüyorlar; bu bazen uzun namlulu bir silahla, bazen fosfor bombasıyla, bazense hava saldırılarından kaçarken saklandıkları bir sığınakta...

Ekim ayında İsrail'in saldırılarından kurtarılan bir çocuğa büyüyünce ne olacaksın sorusu sorulduğunda "Büyüdüğümde. Biz Filistinli çocuklar büyüyemeyiz." cevabını vermiş. Filistinli çocuklar için yıllardır değişmeyen tek şey, büyüyememeleri. Bir çocuğun büyüyeceğine dair ümidini yitirdiği bir gerçeklik bu. Ölen çocukların ardından bir zamanlar yaşadıklarını kanıtlamaya çalışmak da bu yüzden, birer sayıdan ibaret olmadıkları, yaşamayı her çocuk kadar hak ettikleri için.

**“Büyüdüğümde... Biz
Filistinli çocuklar
büyüyemeyiz.”**

Bir Soykırımcı Nasıl Yetiştirilir? İsrail'in Çocuk Zihinlere Müdahaleleri Hakkında

7 Ekim'den beri devam eden olaylarda Filistinlilerin uğradığı sistematik zulüm medyada geniş yer kaplıyor. Hastanelerin, okulların bombalanması; çocukların öldürülmesi ve bu soykırımın bilinçli bir şekilde yürütülmesi sosyal medyada yayılan görüntülerle kanıtlanıyor. Tüm bunlar olurken gelen tepkilerin bazıları şu soruları içeriyor: Bunu nasıl yapıyorlar? Neden yapıyorlar? Çünkü sosyal medyaya yansıyan görüntülerde şöyle bir zıtlık mevcut: bir tarafta kadınlara, çocuklara varıncaya kadar öldürülenler, diğer tarafta “coşkuyla” bunun kutlamasını yapan İsraili askerler. Hatta işgal eylemleri sırasında motivasyonları düşmesin diye düzenledikleri “partilere” “canice ve bu dünyadan değil” yorumunu yapanlar bile oldu. Peki, bir insan nasıl bir soykırım askeri haline gelir? Buna dair bir bakış açısı kazanmak için İsraili çocukların yetiştirilmesine yakından bakmak gereklidir.

Kasım ayında İsraili bir kamu yayıncısı olan Kan, X hesabından İsraili çocukların şarkı

söylediği bir video paylaştı. Küçük çocukların mutlu ve “azim dolu” bir şekilde videoda “bir yıl içerisinde onları yok edeceğiz” gibi ifadeler kullanması dikkat çekiyor. Her ne kadar video gelen tepkilerin ardından yayından kaldırılrsa da İsrail'in apartheid politikalarını çocuklara empoze etmeyi amaçlayan faaliyetleri için yalnızca bir örnek. Audeh, videodan bahsettiği ilgili yazısında bu durumu İsrail güçlerinin çocukları manipüle etmesine bağlıyor. Ona göre, İsrail müfredatında yer alan içerikler sebebiyle bu çocukların soykırımcı söylemleri şok edici değil.

Konuyla ilgili araştırmalar İsraili çocukların 2,5 ile 3,5 yaşlarında iken Filistinlilere dair nötr bir tutum sergilediklerini gösteriyor. Çocukların eğitim hayatına dahil edildiği ilk yıllardan itibaren ise bu durum tam tersi haline geliyor; çocuklar Filistinlilere dair negatif basmakalıp yargılar üretmeye başlıyorlar. Aslında, İsrail'deki eğitim müfredatındaki çarpıklığa dair, bir çoğu Tel Aviv Üniversitesi akademisyenlerinin çalışmalarından oluşturulan geniş bir

Bir Soykırımcı Nasıl Yetiştirilir? İsrail'in Çocuk Zihinlere Müdahaleleri Hakkında

literatür söz konusu. İsraili çocukların aldığı eğitim öğretimle ilgili Yahudi çevrelerle birlikte duyulan ortak endişenin nedeni, gerçekçi bir tarih anlayışından ziyade kullanılabilir bir tarih bilincinin yerleştirilmesi. Bunun sebebini ise İsraili çocukların 18 yaşından sonra yapılması zorunlu askerlik görevi için oluşturulacak zihinsel zemine kavuşturulması ile açıklayabiliriz. İsraili sosyal psikolog Prof. Bar- Tal bu durumu İsraili öğrencilerin "uluslararası meşruiyet kazanmış "İsrail Devleti'ni değil, ilahi meşruiyete sahip 'İsrail Toprakları'nı öğrenmesi" ile de açıklıyor. Bu meşrulaştırma homojen bir kimlik algısı üzerine kurulu olmasının yanında "öteki kimlik"teki bütün insanları inkar etmek üzerinden şekillenir. Oysa bu öğreti, Yahudilerin belli bir kesimi için Tevrat'la çelişen niteliklere sahip; siyonist düşünce ile ayrılan noktaları da tam burada başlıyor. 2019 yılında ABD ve Kanada'dan kendilerini Ultra-Ortodoks Yahudi olarak adlandıran binlerce kişi İsrail'deki eğitim kurumları için düzenlenen gecede bir araya gelerek, mevcut İsrail rejimine karşı eleştirilerde bulundular. Özellikle, rejimin

askerlik yapmak istemeyen Yahudileri, orduya alma konusundaki ısrarcı ve baskıcı tutumlarını değinene topluluk; İsrail devletinin dinen kabul edilmediğini savunuyordu.

İsrail rejiminin askeri politikalarını güçlendirmek adına eğitim müdahaleleriyle ilgili, Filistinlilere dair ırkçı söylemlerin sistematik bir şekilde eğitim müfredatına yerleştirildiğini de belirtmek gerekir. İsrail'de öğrenciler, doğrudan devlet tarafından dağıtılan bir kaynaktan eğitim görmek yerine, öğretmenin ve bakanlığın onayından geçen özel yayın kuruluşları aracılığıyla basılan kitapları kullanırlar. Özel yayın kuruluşları aracılığıyla müfredata ilişkin araçlar kullanılması alandaki araştırmaları çeşitlendirmektedir. İsraili öğrencilerin kullandığı ders kitaplarında ırkçı söylemler birkaç farklı şekilde karşımıza çıkar: stereotipler aracılığıyla Filistinlilerin "tipik"leştirilmesi, olumsuz kalıp yargılar aracılığıyla ya da tamamen yok sayılarak "kişisizleştirilmiş" bir unsur olarak görülmesi gibi.

Bir Soykırımcı Nasıl Yetiştirilir? İsrail'in Çocuk Zihinlere Müdahaleleri Hakkında

İsraili bilim insanı Nurit Peled-Elhanan, 2013 tarihli İsrail okul kitaplarında Filistinlilerin görselleştirilirken modern unsurlara karşıt gösterilmesine dikkat çeker. 8-12. sınıfların İsrail tarihi, coğrafyası ve yurttaşlık çalışmaları ders kitaplarını analiz eden Elhanan, İsrail okul kitaplarında Filistinlilerin hâlâ şeytani "Ötekiler", İsraililerin ise tarihin ve koşulların masum kurbanları olarak temsil edildiğini belirtmiştir. Filistinliler karikatürize edilmiş sürecini ise şöyle açıklıyor: "Zihinlerine bu kadar çarpık resimler ve çarpık haritalar yerleşmişken, İsraili Yahudi öğrenciler askere alınıyor. İsrail'in, yaşam dünyalarını bilmedikleri ve varoluşlarından nefret etmeleri ve korkmaları öğretilen Filistinlilere karşı İsrail politikasını yürütüyorlar."

Bir diğer örnekte görüldüğü üzere, Geography of The Land of Israel adlı coğrafya kitabında Filistinli Araplar "deve"lere binen, "tek katlı kubbeli evde yaşayan, gelişmiş binalarda yaşamayı reddeden" insanlardır; İsraili Yahudiler, gelişmiş kamusal arazilere sahipken aynı durum "komşular"ı için geçerli değildir. Filistinliler yapıları gereği, geleneksel bir toplumu temsil ederler. Ayrıca Arap köyleri merkeze uzaktır, değişim ve gelişim süreçlerini tamamlayamamıştır. Yalnızca ders kitapları özelinde değil, çocukların eğitimine eşlik eden kurgu eserlerde de aynı durum mevcuttur. İsraili Adir Cohen'in araştırmasına göre ise, 1967-1985 arasında basılmış 1700 çocuk kitabından 520'si Filistinlilere yönelik aşağılayıcı ve negatif damgalama içermektedir. Vaat edilmiş topraklar için güdülenen çocuklara sunulan İsrail edebiyatı, Edward Said'in tespitlerine göre "sonunda her zaman aşağılık, hain Arapları öldüren yiğit Yahudilerden oluştuğunun" imgesi üzerine kurgulandı ve kurgulanmaya devam ediyor.

Bir Soykırımcı Nasıl Yetiştirilir? İsrail'in Çocuk Zihinlere Müdahaleleri Hakkında

1948 yılından beri devam eden İsrail'in bölgedeki sistematik işgalleri ve soykırıma dair uygulamaları tıpkı avukatların, politikacıların ve toplumu hedef alan manipülatörlerin söylemleri gibi ders kitaplarında da yer ediniyor. Eğitim ve öğretimin temel etik prensiplerini ihlal eden bu durum hakikatin erişimini disiplinler arası boyutta suistimal etmek demek. İsrail'in kendi katliamlarını bile "kurucu suçlar" "kahramanlık hikayeleri" kisvesiyle çocuklara sunması, bunu bir eğitim prensibi haline getirmesi de bunun göstergelerinden biri. İsrail'in bu sistemde kısaca aldığı çocuklar, insan haklarına yabancı ve empatiden yoksun bir şekilde yetiştirilirken yalnızca siyonist rejimin hedeflerine yönelik öğrenim görüyorlar. Geriye kalan tüm teşebbüsler ise, gayrimeşru bir tavır niteliği taşıyor. Çocuk gelişimini doğrudan etkileyen eğitime yönelik bu yaklaşım siyonizme gösterişçi bir şekilde meşruiyet kazandırmaya çalışsa da, esasında kötülüğü nesiller arasında taşıyarak bölgedeki işgallerin devamını sağlıyor.

Bibliyografya

Kadriye Sınmaz, Filistin’de İnsani Durum ve Hak İhlalleri, İnsamer Raporu

Dijital Hafıza Merkezi, Filistin Zaman Tüneli

İlem Blog, Berdal Aral ile Söyleşi, Filistin Meselesine Tarihsel ve Güncel Bir Bakış
(<https://blog.ilem.org.tr/filistin-meselesine-tarihsel-ve-guncel-bir-bakis/>)

Bianet, İsrail-Filistin Sorununun Tarihi: 1897’den 2022’ye (<https://bianet.org/haber/israil-filistin-sorununun-tarihcesi-1897-den-2022-ye-192219>)

Ayşe Tekdal Fildiş-Birleşmiş Milletler’in Taksim Kararı ve İsrail Devleti’nin Yaratılışı
(<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/322037>)

Prof. Dr. Tayyar Arı, Geçmişten Günümüze Ortadoğu, MKM Yayınları, 2012, (Aktaran: Çağlar Özer, Uluslararası Politika Açısından Filistin Sorunu)

Dijital Hafıza Merkezi, Filistin Zaman Tüneli

Ali Öner, Çatışmalar ve Görüşmeler Sarmalında Filistin İsrail, Mana Yayınları, 2012, (Aktaran: Çağlar Özer, Uluslararası Politika Açısından Filistin Sorunu)

GDH Digital, Filistin’in 75 Yıldır Bitmeyen Dramı: Nekbe (<https://gdh.digital/filistin-75-yildir-bitmeyen-drami-nekbe-82775>)

Ilan Pappé, Unutulmuş Filistinliler, Küre Yayınları, 2020

Nihayet Dergisi, Sayı 108, Aralık 2023, Yenal Göksun, Hiç Fırsat Verilmeyenlerin Haykırışı

Asa, Ahmet Faruk. “Filistinli Çocuk Tutuklular”. İNSAMER Rapor 149. Ağustos 2021

<https://www.indyturk.com/node/670091/haber/i%CC%87srail-filistin-ihtilaf%C4%B1nda-hangi-sava%C5%9F-su%C3%A7lar%C4%B1-yasalar%C4%B1-ge%C3%A7erlidir>

<https://sputniknews.com.tr/20240311/tum-dunyanin-gozu-onunde-gazgede-acilik-ve-susuzluktan-hayatini-kaybedenlerin-sayisi-27ye-yukseldi-1081593581.html>

Bibliyografya

<https://www.davamizkudus.org/kudus-kavramlari/intifada-ne-demektir/>

Özge Özkoç- Savaş ve Barış: 90lı yıllarda Filistin-İsrail Sorunu
(<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/35951>)

Al Jazeera. (2024, February 20). Kites fill Rafah's skies: A symbol of hope amid Israel's war on Gaza. Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/features/2024/2/20/kites-fill-rafahs-skies-a-symbol-of-hope-amid-israels-war-on-gaza>

Mourad, K. (2010). Toprağımızın Kokusu (3. b.). (Çev., M. N. Demirtaş) İstanbul: Everest Yayınları.

Peled-Elhanan, N. (2013). Palestine in Israeli school books: Ideology and propaganda in education. Bloomsbury Publishing.

Al Jazeera. (2023, December 13). It's not shocking to see Israeli children celebrate the Gaza genocide. Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/12/13/its-not-shocking-to-see-israeli-children-celebrate-the-gaza-genocide>

Shami, M. (2014). Examining education, media, and dialogue under occupation: the case of Palestine and Israel.

Anadolu Ajansı. (2019). Gerçek Yahudilik ile Siyonist İdeoloji Asla Bir Araya Gelemez. Anadolu Ajansı. Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/gercek-yahudilik-ile-siyonist-ideoloji-asla-bir-araya-gelemez/1449996>

Bar-gal, B. Y. (1994). The image of the "Palestinian" in geography textbooks in Israel. *Journal of Geography*, 93(5), 224-232.

Nasie, M., Diamond, A. H., & Bar-Tal, D. (2016). Young children in intractable conflicts: The Israeli case. *Personality and social psychology review*, 20(4), 365-392.

<https://ihh.org.tr/haber/intifada-filistinli-cocuklarin-bas-kaldirisi-1200>

ORTADOĞU ÇATIŞMALARI-Ahmet Emin Dağ (İHH)

Bibliyografya

Defense for Children International - Palestine. DCI-Palestine. Erişim Adresi:
<https://www.dci-palestine.org/>

Mourad, K. (2010). Toprağımızın Kokusu (3. b.). (Çev., M. N. Demirtaş) İstanbul: Everest Yayınları.

<https://www.bbc.com/news/world-67273969>

FİLİSTİN
Araştırma Raporu
Aralık 2025

Yeryüzü Çocukları Derneği

Karagömrük Mah. Viran Odaları Sk. No: 15 Fatih/İSTANBUL

 www.yeced.org

 info@yeced.org

 +90 212 909 20 45

   /yecedorg

